

AMELLERDE İHLÂSIN ÖNEMİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

مَنْ صَلَّى وَهُوَ يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ، وَمَنْ صَامَ وَهُوَ يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ، وَمَنْ تَصَدَّقَ وَهُوَ يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ

(ط. حم. طب. ك. هب. عن شداد بن أوس)

RE. 428/1 (Men sallâ ve hüve yurâî fekad eşrake, ve men sâme ve hüve yurâî fekad eşrake, ve men tesaddaka ve hüve yurâî fekad eşrake)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun. Allah-u Teâlâ Hazretleri yaptığınız ibadet ve tâatleri kabul eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şeriflerini *Râmûzü'l- Ehâdîs* isimli kitaptan, 428'inci sayfadan okumaya başlamazdan önce evvelen ve hâsseten Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin rûh-u pâkine hediye olsun diye; sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına ayrı ayrı hediye olması için, bilhassa Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebpleri olan sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyyemizin ve hulefasının, mürîdânının ruhlarına hediye olması için;

Eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin hocamızın ruhu için, bu eserin içindeki hadîs-i şeriflerin ve bilgilerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan râvilerin ve ulemanın ruhları için, hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'nin ruhu için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin, akrabasının, dostlarının, yakınlarının ruhları için, içinde şu ibadetleri yapabildiğimiz mescidin bu ana kadar yaşamasında, böyle ayakta işler vaziyette kalmasında emeği geçmiş bütün banîsinin ve yardımcılarının, imar edicilerin geçmişlerinin ruhları için, kendilerinin ruhları için;

Biz yaşıyan müslümanların da Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına uygun ömür sürüp Rasûlüllah Efendimiz'in şu okuduğumuz hadîslerine uygun tarzda ahlâklanarak sünnet-i seniyye yolunda yürüyüp, huzûr-u Rabbi'l-izzet'e sevdiği ve razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olması için, buyurun bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerif hediye edip ondan sonra başlayalım!

.....

a. Riya İle Yapılan İbadet Gizli Şirkdir

Mukaddimedede metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerif riyâ ve mürâîlik hakkındadır. Şeddad ibn-i Evs RA'dan rivayet edilmiş. Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî ve Müstedrek'te kaydedilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

مَنْ صَلَّى وَهُوَ يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ، وَمَنْ صَامَ وَهُوَ
يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ، وَمَنْ تَصَدَّقَ وَهُوَ يُرَائِي فَقَدْ أَشْرَكَ

(ط. حم. طب. ك. هب. عن شداد بن أوس)

¹ Ahmed *ibn-i Hanbel*, *Müsned*, c.IV, s.125, no:17180; *Hâkim*, *Müstedrek*, c.IV, s.365, no:7938; *Taberanî*, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.VII, s.281, no:7139; *Beyhaki*, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.337, no:6844; *Bezzar*, *Müsned*, c.II, s.16, no:3482; *Tayalisi*, *Müsned*, c.II, s.444, no:1216; Şeddad ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.482, no:7528; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.25, no:22820.

RE. 428/1 (*Men sallâ ve hüve yurâî fekad eşrake, ve men sâme ve hüve yurâî fekad eşrake, ve men tesaddaka ve hüve yurâî fekad eşrake*)

(*Men sallâ ve hüve yurâî fekad eşrake*) “Her kim namaz kılar ama riyâ ile kılar, riyâkarlık ederek kılar, mürâice kılar, şirk koşmuş olur.”

(*Ve men sâme ve hüve yurâî fekad eşrake*) “Her kim oruç tutar ama riyâ ile tutarsa, mürâice tutarsa şirk koşmuş olur.”

(*Ve men tesaddaka ve hüve yurâî fekad eşrake*) “Her kim malından bağışta bulunur, tasadduk ederse ama mürâice, riyâ ile yaparsa bu verdiği şeyi, şirk koşmuş olur.”

Biliyorsunuz bir vücudun yaptığı işler var, onlara zâhir ameller diyoruz; namaz kılıyoruz, oruç tutuyoruz, abdest alıyoruz, dışa dair, dışta olan, gözle görülebilen işlerimiz var. Bir de iç dünyamız, kalbimiz ve niyetlerimiz var. Bu kalbe ait niyette hadîs-i şeriflerde çok büyük tavsiyeler ve ikazlar gelmiştir.

Biz müslümanlar bir güzel işi sadece dış görünüşünün güzelliği ile değerlendirilmeyecek diye biliyoruz. Büyüklerimiz, Peygamber Efendimiz bize öğretmiş. Niyet güzel olacak; ameller niyetlere göredir, bunu her zaman söylüyoruz.

Bir hırsız çocuğu dolandırmak, kandırmak için ilk başta bir şeyler veriyorsa bu verdiği şeyden sevap kazanır mı? Kazanmaz. Çünkü maksadı onu sonunda kandırmaktır.

Bir başka adam bir güzel işi, namaz kılma işini mesela, bir adama şirin görünüp de ondan bir

menfaat koparmak için yapıyorsa sevap kazanır mı? Kazanmaz. Çünkü riyâ olur, gösteriş olur, âhîret amelini insanlar görsün, beğensinler, alkışlasınlar, bana avantaj sağlasınlar diye yapmaz müslüman. Bunu çok iyi biliyoruz.

Öyle yaparsa ne olur?

Âhîret amelini dünyada insanlar görsün beğensinler, alkışlasınlar da ben de birtakım şeylerden faydalanayım, sebepleneyim diye, faydalanmak için ince, hasis, menfaat duygularıyla hesap yapan bir kimseye mürâî derler. Yaptığı işe riyâ derler, “Sus mürâî, çekil!” derler. Yani makbul bir şey değil, amelleri makbul olmaz. Allah-u Teâlâ Hazretleri riyâkarlıkla yapılan ameli sevmez.

Riyâ müşriklik gibidir. Ona şirk-i hafî demişler, gizli şirk. Neden gizli şirk?

Öteki adam puta tapıyor, Allah’ı bırakmış Allah’ın yanında puta tapıyor, müşrik. Bu da dünyadaki bir insanın menfaatini celb etmek için âdeta onun hatırını Allah’ın hatırına ortak koşmuş oluyor.

Olur mu hiç? Bir şey Allah rızası için yapılırsa yapılır, filanca adam beğensin, filanca adam hoş görsün diye yapılır mı? O, o bakımdan sanki Allah’ın varlığının yanında bir başka güç kuvvet varmış da, kendisine fayda zarar sağlayacakmış da, ondan menfaat gelecekmiş de diye düşündüğünden bir çeşit şirk içindedir ama bu şirk, yaptığı mürâîlik gizli olduğundan gizli bir şirk. Neden gizli şirk?

Mürâîlik gizli, herkes anlayamaz, ancak basîret sahibi bir insan bakar, ciğerinin köşesini okur; “Seni mürâî seni!” der ama ötekisi onun tatlı sözüne aldanabilir, aldatmasına aldanabilir. Herkes anlayamadığından gizli bir şeydir bu mürâîlik, kalbe ait bir ameldir, amel-i kalbîdir. İşte tasavvufun yani ilm-i ahlâk’ın, tezkiye-i bâtın’ın ilk başta düzeltmeyi, tedavi etmeyi esas aldığı hastalıklardan birisidir riyâ.

Derviş, yani has, halis, hakiki müslüman, yani işi lafta bırakmayıp da tatbikatını da yapan, İslâm’ı yaşayan insan ilk önce neye dikkat edecek?

Amelinin Allah rızası için olmasına dikkat edecek. Amelini gösteriş için başkası görsün beğensin diye riyâ ile yapmayacak. Riyâ ile yaparsa gizli şirke düşmüş olur.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

“—Bundan sonra artık şeytan ümidi kesmiştir, Suudi Arabistan yarımadasında artık puta tapılmaz, geçti o Lat’ın, Uzza’nın zamanı, devri, artık ona tapılmaz. Şeytan ümidi kesmiştir, bir daha burada puta taptıramayacağını biliyor. Bu müslümanlık geldikten sonra insanların puta tapmayacağına, puta tapmaya geri dönmeyeceğine kani; ama ben ümmetim hakkında şirk-i hafîye düşmelerinden, riyâkarlığa düşmelerinden korkarım.” demiş.

O halde kalbimiz pâk olacak. Şöyle hür olacağız, dini bakımdan, niyet bakımdan efe olacağız:

“—Cümle cihan halkı karşıma yığılsa, dikilse; Allah istemedi mi onların hiçbirisi bana zarar veremez, kılıma dokunamaz! Cümle cihan haklı önüme himaye için gerilseler, Allah bana bir zarar vermek murad ettiği zaman da hiçbir faydası olmaz. Allah’ın darbesi, zararı gelir beni bulur da beni kahreder.” diyebilecek insan.

Zulmü, hayrı şerri Allah’tan bilip, Allah’a sımsıkı bağlanacak, biraz şöyle efe olacak, müstağni olacak:

“—İstemem sizin dünyalık menfaatlerinizi, ben Rabbimin rızasını isterim, her işimi ona göre yaparım!” diyecek.

Böyle derse kurtarır. Yoksa ince ince hesaplar yapar da dünya menfaati devşirmek için dinini istismar eder, kullanırsa, hali harap olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi hâlis müslüman etsin... Riyâkar etmesin, âhîret amelini dünya için yapanlardan eylemesin... Dünya için dinini satanlardan eylemesin...

Bu devirde çok kimse bilirim, kaymak gibi tıraş olmuş, boynuna kravat takmış, jilet gibi keskin ütülü, dinini satıp duruyor. Onun için değmez! Yani iki paralık dünya menfaati için, insanın âhîretini harap etmesine lüzum yoktur. Bu hesap akıllıca bir hesap değildir, çok aptalca bir hesaptır.

İnsan Allah-u Teâlâ Hazretlerinin yoluna sarılmalı, rızasının eteğine yapışmalı, rızasını gözetmeli. Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle yapanın dünyasını da âhîretini de ma’mur eder.

Kendi hayatımdan yaşadığım misallere dayanarak söylüyorum ki:

“—Yahu sen bunu böyle yaptın; binaen aleyh artık başına şöyle gelir, böyle gelir. İşte o elde edeceğin şeyi elde edemezsin.” filan dediler.

Mevlâm bana çok şeyleri nasib etti, elde ettim, hiç kimse mâni olamadı. Ama kuldan beklediğim zaman da her zaman mahrum oldum, kendi hayatımdan biliyorum.

Dağın başında arabam bozuldu. Ramazan gününde, sıcağın altında, yokuş aşağı, yokuş yukarı arabayı iterek, kakarak bir şehre yakın bir yere geldik. Düşündüm ki:

“—O şehirde filanca ahbabım var, ona giderim, o bana yardım eder.”

O yardımların bütün kanalları kurudu, hiçbir yerden yardım gelmedi. Perişan olayazdım, ama bir ders oldu bana, iyi oldu. Allah’tan gayriden ne zaman bir şey ummuşsam, bütün umduğum dağlara kar yağmıştır, bütün tutunacağım dallar kurumuştur, dayanacağım duvarlar yıkılmıştır. Benden size tecrübeye dayanan nasihat: Allah’a dayan, Allah’a tevekkül et, Allah’tan iste; olmayacak şey olur.

Ayet var, delil:

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ وَحْسِبُهُ

(الطلاق: ٣)

(*Ve men yetevakkel ale'llâhi fehüve hasbühû*)
“Kim Allah’a tevekkül ederse, Allah ona yeter, ihtiyaçlarını giderir. Ummadığı yerden kapılar açar, ummadığı yerden rızıklandırır.” (Talâk, 65/3)

İşte o tevekkülü, Allah’a dayanmayı, bağlanmayı öğrensek, hakkıyla tevekkül etsek Allah bizi kuşların yuvasında beslediği gibi besler. Hadîs-i şerifte böyle geçiyor, ben demiyorum. İfade Rasûlüllah Efendimiz’in! Kuşa nasıl anası geliyor yiyeceği ağzına tutu-tutuveriyor, öyle besler Allah-u Teâlâ Hazretleri.

O bakımdan bu beslenme için, maaş için geçim için, riyâ yok, değmez; değmez ve çirkin, ayıp... Bu kadar nimeti Rabbimiz veriyor ondan sonra biz ona öyle mi muamele etmeliyiz, öyle mi kulluk etmeliyiz?

Çok ayıp, çok çirkin bir şeydir. Yakışmaz yani, erkek adama yakışmaz, mert kadına da yakışmaz. Kadına da yakışmaz, erkeğe de yakışmaz; halis, dürüst insan, dobra dobra, pâk gönüllü olur.

Biz gittik, Ankara’da mahallemizde camimiz yok. Bir arkadaşımız vaad etti:

“—Şu kadarının parasını ben veririm.”

Ötekisi vaad etti:

“—Bu kadarını da ben veririm. “

Ölçüyoruz, biçiyoruz, topluyoruz; yapacağımız işin onda biri bile etmiyor. Dediler ki:

“—Filanca yerde bir Hacı teyze var, Ankara’ya yakın bir köyde, tarla sattı, çok para geçti eline, hayırsever bir kadınmış, ona gidelim!”

Güçlü, kuvvetli vâizlerden bir grup teşkil ettik, gittik kadına. Böyle sakallı, güçlü, ağzı söz yapan insanlar filan.

“—Hacı teyze bizim camimiz yapılacak mahallemizde, bize yardım et.” diyeceğiz ama şimdi vâiz efendi söz aldı;

“—Hacı teyze, cami yapmak çok iyidir.” dedi, aldı böyle konuşuyor.

“—İşte, biz camiye sizin isminizi veririz.” bilmem ne filan deyince, Hacı teyze hemen:

“—Dur dur dur evlâdım! Yok, ben isim misim istemem!” dedi. “İsim filan istemem, Allah bilsin, Allah sevsin razıyım. Yardım edeceğim, isme filan lüzum yok.” dedi.

Köylü kadın vâiz efendiye ders verdi. İşte o ihlâs! Ötekisi?

Ötekisi gösteriş...

Allah bilsin! Allah her şeyimizi hâlis temiz kalple, rızası içinyapmayı nasib etsin... Rızasına aykırı şeylerde de erkekçe, mertçe, hâlisâne, istiğna göstermeyi; “İstemem eksik olsun, Rab-bim razı olmadıktan sonra, bana dünyayı verse-niz istemem!” diyecek bir olgunluğa eriştirsin cümlemizi...

b. Tenhada Kılınan Namazın Mükâfatı

Bu ikinci hadîs-i şerif. Bu da yine yukarıdaki hadîs-i şerif gibi riyâ, gösteriş ile ibadet meselesine gelen bir hadîs-i şeriftir. Câbir ibn-i Abdullah RA’tan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

مَنْ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ فِي خَلَاءٍ ، لَا يَرَاهُ إِلَّا اللَّهُ
وَالْمَلَائِكَةُ ، كُتِبَ لَهُ بِرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ

(أبو الشيخ، كز. عن جابر)

RE. 428/2 (*Men sallâ rek'ateyni fî halâin, lâ yerâhu illa'llàhu ve'l-melâiketü, kütibe lehû berâetün mine'n-nâr*)

(*Men sallâ rek'ateyni fî halâin*) “Her kim ki تنها bir yerde iki rekât namaz kılırsa...”

Niye tenhalığı zikretti? Yâni kimsenin görmediği bir yerde, kimsenin görmesine, bakmasına aldırmadan, namaz kılmayı sevmiş gönlü, Rabbine ibadet etmeye iştihak duymuş da تنها bir yerde iki rekât namaz kılıyor.

“Kim böyle iki rekât namaz kılırsa; (*lâ yerâhu illa'llàhu ve'l- melâiketü*) onu Allah'tan ve meleklerden gayrısı görmüyor, insanlar görmüyor.”

Melekler nasıl görür? Vücudumuzda müvekkel melekler var, amellerimizi yazanlar var, *Kirâmen Kâtibîn*... Onlar görüyorlar ama insanlar görmüyor.

“Öyle Allah'ın ve meleklerin gayrısının görmediği bir تنها yerde bir kimse iki rekât namaz kılırsa; (*kütibe lehû berâetün mine'n-nâr*) ona cehennemden bir kurtuluş beratı verilir, yazılır.”

² İbn-i Asâkir, *Tarih-i Dimâşk*, c.XLIII, s.197; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.308, no:19019; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXI, s.1, no:22741

“—Sen riyâkar kul değilsin, tenhada yaptın bu işi, insanlar görsün diye yapmadın, buyur.” diye, cennetlik olacağıının garantisi, cehenneme düşmeyeceğinin bir garantisi olmuş oluyor.

Bu da nereye çıkıyor? Gösteriş yapmamaya, riyâkârlık etmemeye çıkıyor.

Yukarıdaki hadîs-i şerifle bir bakıma uygun düşmüş oldu. Demek ki biz yapacağımız ibadeti, böyle hâlisen yapacağız, başkalarının görmesine aldırmayacağız.

Yalnız insanı kandırmak için şeytanın oyunları çoktur da bir oyunu da şöyledir ki; her güzel tavsiyenin arkasından yine yanına yanaşır, fıs fıs vesvese verir. O güzel nasihati bir başka tarafa saptırmaya çalışır.

Meselâ, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“—Namazı cemaatle kılın!”

“—İşte camide kılma, evinde kıl!” filan der, camiye gelmesin diye insana bin bir tane vesvese verir.

“—Yok, Peygamber Efendimiz ‘Namazı cemaatle kılın!’ buyurdu, o sünneti tutacağım, çekil önümden.” dedi geldi namaza... O zaman da der ki:

“—Bak, sen iyi bir müslümansın, sen şöyle herkesin önünde bir anlî şanlı ölçülü, güzel, okkalı bir güzel namaz kıl, herkese ibret-i âlem olsun, nümune olsun, ‘İşte namaz böyle kılınır!’ desinler. Şöyle bir boynunu bük, gözünü hafif kapat, böyle bir el pençe divan dur, bütün herkes beğensin.”

Camiye gelmekten alıkoyamadı, bu sefer de mürâîlik yaptırtmak istiyor. O zaman da diyecek ki:

“—Mel’un, benim başka insanlarla işim yok, ben Rabbimin divanında durur, namazı onun için kılarım. Öyle başkası beğensin beğenmesin, o benim aklıma bile gelmez.”

Böyle derse, o zaman da şeytan der ki:

“—Aferin ya, sen benim umduğumdan daha da iyymişsin, gel buyur, riyâ hakikaten de kötü bir şeydir. Hiç kimsenin görmediği bir yerde, evin köşesinde kıl, camiye gitme, orada herkes görüyor.”

O zaman da öyle aldatır. O zaman da diyeceksin ki:

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin Rasûlünün ‘Camide kılın!’ dediği namazı camide kılarım; ondan sonra da ‘Gizli kılın!’ dediği namazı da evde kılarım. Emir onun, senin değil. Senin dediğini yapmak değil maksat. Farz camide kılınacak, ona tâbi sünnetler de orada kılınır, orada riya olmaz. Ama evimde de nafîle ibadetlerimi yaparım.” diyeceksin.

Her şeyde bir ters taraftan alıp da saptırmaya çalışır, şeytanın oyununa gelmemek lazım. Farz ibadetler aleni olur, aleni olmasında riyâ olmaz ve aleni olmasında faydalar vardır.

Sen:

“—Benim namaz vaktim geldi, bir dakika bana müsaade, şu namazımı eda edeyim geleyim.” dersin.

Ötekisi de düşünür kara kara:

“—Yahu benim anam babam da namaz kılan insanlardı, küçükken bana ne kadar tavsiye ederlerdi, hatta öğretmişlerdi. Ben ne insanım ki, bak bu kardeşim işi gücü arada bıraktı, camiye gidiyor da ben namaz kılmıyorum, haydi bende kılayım.” der, utanır, ibret alır, o da gelir.

“—Al kardeşim şu zekâtımı!” diye verirsin.

Yanındaki adam düşünür:

“—Ya bu zengin zekât veriyor, ben de zenginim, ben niye zekât vermiyorum? Ben müslüman değil miyim?” der, o da verir.

Farz ibadetler âşikâre yapılır, nafîle ibadetler gizli yapılır. Sevap kazanmak için boynumuza borç olmayan, yazılı olmayan şeyleri, onları gizli yaparsın, söylemezsen iyi olur, saklarsan iyi olur. Herkesin senin ibadet ettiğini bilmesine gerek yok... Böyle, gösterişe kaçmamak gerekiyor.

Burada da yine şeytanın bir oyunu vardır. Bir misal hatırıma geldi. Bazı insanlar da demişler ki:

“—Yahu bir ibadet yaptığımız zaman, başkalarının yanında konuşmaktan zevk duyuyoruz.”

Meselâ:

“—Allah kabul eylesin, dün gece nasip oldu da, teheccüde kalktım da, Allah nasib ettiği miktarda namaz kılıverdim. Biraz da oturdum, tesbih vazifemi çekiverdim. Biraz da Kur’ân’ı Kerîm’den bir miktar okudum, derken gözlerimi kapadım, şöyle gördüm böyle gördüm filan.”

Öyle gördün ama gördüklerini hep kaybettin sen. O gizli ibadetlerini açtın. Niye söyledin? Başkaları beğensin diye. Sen farkında değilsin ama için beğenmekten hoşlandığı için söyledin.

Ha demek başkalarının ibadetlerini görmesini, beğenmesini insanoğlunun içi istiyormuş, nefsinin hoşuna gidiyormuş.

Bazı insanlar, “Vay! Seni nefis seni! Ben de senin kabahatlerini de insanlara söylerim. Yaptığın kabahatleri de insanlara söylerim, sen ibadeti söylemekten hoşlanıyorsun ha, ben de kabahatlerini de ortaya yayayım da gör.” demişler. Bu sefer kabahatlerini yaymaya, söylemeye başlamışlar veyahut saklamamaya başlamışlar.

O da doğru değil, çünkü Peygamber Efendimiz hadîs-i şeriflerinde bildiriyor ki:

“—Bir insan gizlide bir kusur işlese, sonra tevbe etse Allah affeder; ama yayıp söylediği zaman, artık âşikâre oldu, affolmaz!” Onun yapılmasından sonra kanunî işlem başlar, bu da yanlış.

Kimisi de meyhaneye gidermiş, yani içki içmiyor da halkın nazarından düşeyim diye filan böyle, Melâmî diyorlar, kötü durumda gösterirmiş kendini, kötü yerde gösterirmiş.

Canım ne ona lüzum var, ne buna lüzum var! Çizginin ne bu tarafına sapmaya lüzum var, ne öbür tarafına sapmaya lüzum var... Hadîs-i şeriflerin gösterdiği hudutları çiğnemedi, yolunca dümdüz gitmek lazım! O taraf da bu taraf da doğru değil. Cadde-i kübrâyı bırakmamak gerekiyor.

c. Resim ve Heykel Yapmanın Vebali

Üçüncü hadîs-i şerif resim, heykel yapmakla ilgili bir hadîs-i şerif. Bu da Ahmed ibn-i Hanbel'in *Müsned*'inde, Müslim'in, Nesâî'nin sahih kitaplarında İbn-i Abbas ve Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunmuş bir hadîs-i şeriftir. Yani kaynakları sağlamdır.

Bu hadîs-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³

مَنْ صَوَّرَ صُورَةً فِي الدُّنْيَا، كَلَّفَ أَنْ يَنْفُخَ فِيهَا
الرُّوحَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ بِنَافِخِ

(حم.م.ن. عن ابن عباس)

RE. 428/3 (*Men savvere sûreten fi'd-dünyâ, küllüfe en yehfuha fîhe'r-rûha yevme'l-kıyâmeti, ve leyse bi-nâfihin*)

³ Buhari, *Sahih*, c.XVIII, s.346, no:5506; Müslim, *Sahih*, c.XI, s.26, no:3946; Nesei, *Sünen*, c.XVI, s.175, no:5263; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.241, no:2162; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XI, s.316, no:11855; İbn-i Ebi Şeybe, *Musanef*, c.VIII, s.296, no:25723; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.269, no:14346; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.V, s.502, no:9782; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.213, no:4829; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XIII, s.159, no:5848; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.IV, s.451, no:2577; Bezzar, *Müsned*, c.II, s.214, no:5319; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Nesei, *Sünen*, c.XVI, s.177, no:5265; Nesei, *Sünenü'l-Kübra*, c.V, s.502, no:9784; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.IV, s.37, no:9379; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXI, s.29, no:22831.

(*Men savvere sûreten fi'd-dünyâ*) “Her kim bu dünyada bir sûret yaparsa...” İster kâğıt üzerine portre, şekil olarak yapmış olsun, isterse heykel tarzında mücessem, gölgesi yere düşen bir tarzda yapmış olsun, yani satıhta değil de mücessem, üç boyutlu olarak yani nasıl olursa olsun.

(*Küllüfe en yehfuha fîhe'r-rûha yevme'l-kıyâmeti*) “Ona kıyamet gününde, bunun içine ruh ver bakalım, ruh üfür bakalım diye ibram edilir, onun boynuna yük yüklenir: ‘Sen bunun resmini yaptın, hadi bakalım canı da ver!’ denilir. (*Ve leyse bi-nâfihin*) Can da verecek durumda değil ki o adam.”

Neden öyle deniliyor?

“—Sen bunu neden yaptın, canını veremeyeceğin şeyi niye tasvir ettin, niye bunu böyle yaptın?” diye.

Tabii ruhunu da veremeyecek, böyle azabı devam edip duracak. Demek ki İslâm resim ve heykel hakkında böyle bir edebe sahiptir.

Hücre-i saadetine geldiği zaman, Peygamber Efendimiz’in gözüne üstünde bir hayvan resmi, deseni olan bir perde ilişti. Hani oyalar moyalar yapıyorlar ya kadınlar, öyle desenli bir perde gördü, onu hemen kaldırttı. Hem de asabîleşti, kızdı.

“—E Peygamber Efendimiz’in evinde puta, taşa tapılır mı?”

Tapılmaz ama Peygamber Efendimiz nümune bir insan. O bir yol açarsa, ümmeti arkasından gider. Kötü bir yol açsa, açmaz ya, o zaman kötü

şey olacağından hemen kaldırttı Peygamber Efendimiz. Çünkü içinde sûret, resim, heykel olan eve melek girmez.

Melek girmediğine göre, biz müslümanlar o zaman resmi, heykeli evimize sokmayacağız.

“—Filanca adamın köşkünün bahçesinde çok güzel heykeller var, sanat eseri!”

O Yunanistan’dan gelme bir âdet var, Yunanlılar güzel heykeltıraşlık yapmışlar, kaç tane de putları var, her putlarına da ayrı bir heykel yapmışlar; Artemis heykeli, Zeus heykeli, bilmem ne, bilmem ne... Onlar putperest bir kavim, bizim örfümüz töremiz öyle değil. Bizim töremizde, dedelerimiz Anadolu’ya geldiği zaman böyle bir heykel filan gördüğü zaman bile kafasını kırıvermişler, bizim işimiz böyle değil diye, boynunu koparıvermişler. Bizim yolumuz başka. E şimdi her taraf resim, her taraf resim; olmaz, olmaz.

“—Bu benim babam, İstiklal harbinde tüfeğiyle çekilmiş resmi.” Yahu babana zarar veriyorsun. Albümünde dursun, kapat.

Duvara ne asıyorsun, eve melek gelmiyor. Veyahut heykel veyahut büst. Olmaz!

“—Pekiyi, birisi böyle bir şey yapıyor, ne olacak?” Öyle yapan kimseye de kıyamet gününde:

“—Haydi yaptığın şeye can ver bakalım!” denilecek, Allah-u Teâlâ Hazretleri öyle itab edecek ona. “Canı veren alan ben değil miyim, yaratan ben değil miyim, nedir bu senin yaptığın?” diye itab edecek. O halde biz bu şeye yanaşmayacağız.

“—Efendim Avrupa’da heykel sanatı Şu kadar geliŐmiŐ, resim sanatı bu kadar geliŐmiŐ...”

Yahu onlarda o sanat geliŐmiŐ ama, bizde de daha güzel edepler, ahlklar geliŐmiŐ. Yani her Őeyin aynı olması Şart değil ki! Bizim böyle olmamız daha büyük ss, daha büyük ziyinet, daha büyük kıymet. Bu dünyadan herkes gelip geçecek, Allah’a âsi olup gittikten sonra ne yapayım ben!

Sonra ssn çeŐidi eksik mi? Bak bizim camimiz de süslü, duvarları, cam kenarları... Bak mihrabını da ne kadar sslemiŐler.

Heykelsiz süslemek mümkün, heykelsiz ssleyiver sen de. Haram yere girmeden yr!

“—Őurası mayınlı tarla!” deseler, girer misin oraya? Girmez! Bastığı zaman patlayacak, canı yanacak, ölecek.

“—Oraya girme, kenarından dolaŐ!”

“—Tamam...”

“—İŞte burası mayınlı sahadır. Őuradan yürüyeceksin, mayınlı yerden yürümek yok, tehlikeli yerden yürümek yok!”

Yapmayacağız, kendimiz imal etmeyeceğiz, yapılanı da evimize almayacağız.

Bizim evimizin duvarını ne süsler?

Ooo, ne güzel sanat eserleri vardır; ebru sanatı, tezhib sanatı, hüsn- hat sanatı. Ne güzel Şeyler yazmıŐlardır dedelerimiz, altın yaldızlarla ne güzel süslemiŐlerdir. Duvarlarda antika olur, gayet güzel olur. Benim Avrupalı’ya

benzeme lüzum yok ki! Avrupa heykelle süsler, ben de güzel yazıyla, Peygamber Efendimiz'in nasihatıyla, hadîsiyle süslerim duvarı; âyet-i kerîmeyle süslerim.

Her yiğidin yoğurt yiyiş tarzı vardır; dünyada da çok insan var giyimleri, örfleri adetleri farklı, bizim örfümüz böyle. İşte biz bu benliğe sahip olacağız, böyle boyun bükmeye lüzum yok, bizim yaptığımız daha doğru.

“—Pekiyi, hocam niye böyle bu heykele, resme böyle hasım olmuş İslâmiyet, niye bunu yasaklamış?”

Allahu a'lem, çok hikmetlerinden bir hikmeti şudur ki, eski ümmetler bu böyle heykelleri, resimleri yaparak sonradan onlara tapınmışlar, heykele, resmini yaptığı şeylere tapınır hale gelmişler.

İslâm bir şeyi haram, kötü kılınca ona giden öteki yolların hepsini de tıkar, kapatır. İslâm'ın kaidesi böyledir. Yani içki insanın aklını başından alıp da cinayete ve saireye sebep olduğundan yasaklandı. Kötülükler, fuhşiyat, insanın aklı başından gidince içkiden olduğundan, içki ondan yasaklandı. Çünkü içki bütün kötülüklerin anasıdır, kötülükler oradan doğar. O kötülükler olmasın diye içkiyi yasakladı. İçkiyi yasakladığı için de içkinin taşımasını, imalatını, sunmasını, içilmesini ve sâiresini, azını, çoğunu hepsini yasakladı.

İslâm'ın ruhu, çalışma tarzı böyledir, İslâm bir şeyi kötü diye belirtti mi ona giden yolları da kapatır.

Temsil: Meselâ, yolda bir tehlike var, mâil-i inhidam, yıkılmak üzere bir apartman var, ne yapar belediye?

Yolun bu tarafına, o tarafına, “Bu yol tehlikelidir, yasaktır, girmeyin!” diye levha koyar. Neden? Oraya bir girdi mi, yaklaştı mı şöyle olur, böyle olur. Evvelden tedbirini alıyor.

İslâm da insanlar putperestliğe gitmesin diye Allahu âlem böyle tedbirler almıştır. Onun için bizim dinimizde sûret yapmak, mücessem heykel yapmak, resim yapmak yok.

Cansız şeylerin resmini yapabilirsin, buyur çiçeklerin, ağaçların, manzaranın resmini yap, daha başka sanatlar açık.

Allah’ın helâlleri o kadar çok ki ille gelip bu harama mı toslayacaksın? Bu kadar helal var, ne inatçı adamsın!

Bu kadar helâl var, ye, iç, yan gel keyfine bak! Bu kadar Allah’ın nimeti var, ille gidip de şu içkiyi mi içeceksin? Hiç başka içilecek şey mi kalmadı? Meyve suyu, ayran helâl, limonata hoş, maden suyu güzel, süt, bilmem ne güzel. Sayılamayacak kadar şey var, geliyor burada ille içki içecek...

“—Çok keyif veriyor. “

Yahu bunlar da keyif verir.

Sonra, Allah’ın yoluna gitmekte de çok keyifler var. Bir namazı kılırsın, tadına doyum olmaz. Birisine bir iyilik yaparsın, tadına doyum olmaz paranla bir çeşme yaparsın içenleri, su

dolduranları şöyle uzaktan seyredersin tadına doyum olmaz, o iyiliklerin tadına doyum olmaz.

Bir de bir akşam bir kötülük yaparsın, nedameti, pişmanlığı yüreğine yer eder: “Keşke şu kötülüğü yapmasaydım!” diye burnundan getirir fitil fitil...

Demek ki, kötülüklerde aslında zarar var, elem var; iyiliklerde meşakkat bile olsa, sonunda tat ve lezzet var. O lezzetlerin peşine gitmemiz lazım! Ama işin en kestirmesi: Allah’ın emrettiğini yaparım, yasak ettiğinden kaçırım. Rasûlüllah’ın tavsiye ettiğini tutarım, yasak ettiğinin yanına, semtine uğramam. Kolay işte, bu kadar basit!

d. Diline ve Şehvetine Sahip Olmak

Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan rivayet edilen yeni bir hadîs-i şerife geldik. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifinde buyurmuş ki:⁴

مَنْ ضَبَطَ هَذَا وَهَذَا، وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ وَوَسَطِهِ،
ضَمِنْتُ لَهُ الْجَنَّةَ

(حل. عن ابن مسعود)

RE. 428/4 (*Men dabeta hâzâ ve hâzâ, ve eşâra ilâ lisânihî ve vasatihî, damintü lehü’l-cenneh*)

⁴ Ebu Nuaym, *Hilyetü’l-Evliya*, c.IX, s.325; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimâşk*, c.LVIII, s.281; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.III, s.557, no:7894; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXI, s.30, no:22834.

(*Men dabeta hâzâ ve hâzâ*) “Her kim şuna ve şuna sahip olursa, zapt ederse bunu, hâkim olabilirse, (*damintü lehü’l-cenneh*) ben de ona cenneti vaad ediyorum, tekeffül ediyorum, kefil oluyorum cennete girecek. “

Neymiş o şu şu dediği? (*Eşâra ilâ lisânihî ve vasatihî*) “Ağzına, diline işaret etti; bir de şöyle belinden aşağısını işaret etti.”

Bu mevzuda başka hadîs-i şerifler çoktur.

İnsanları günaha sokan âzâların bir tanesi de dildir, dil. Adam iyi niyetlidir, hoştur ama gevededir, lambur lambur konuşur. Bir hatalı söz söyler, boyundan büyük günahlara dalar gider durduğu yerde. Hatta imana aykırı bir söz söylese okun yaydan fırlayıp çıktığı gittiği gibi dinden imandan çıkar farkına varmaz.

“—Canım bunda ne var?” der.

Sen bu dilinle ne çamlar devirdin farkında mısın? Ne hatalar işledin?

Bilmez. Onun için bu dile çok sahip olmak gerekiyor.

Eskiden baklaya okuyup üfleyip, dilinin altına koydurturlarmış hoca efendiler:

“—Al bakalım evlâdım bunu ağzına!”

Çünkü bakla ağzında tıklar tıklar, sert olur, kolay da erimez. Konuşacak, ağzında bakla tıkırdayınca hocasının nasihatini hatırına gelecek. Hani, “Çıkar ağzından baklayı.” sözü de var ya, söyleyemiyor o zaman, lisana sahip oluyor. Öyle tedbirler düşünmüşler.

Bu dil bize çok zararlar yapar, dikkat etmemiz lazım! Ya hayır söylemek lâzım ya susmak lâzım! Gazâlî'nin *İhyâu Ulûm* kitabından dilin, lisanın afetleri bölümünü okuyun!

Dilin pek çok mânevî hastalıkları vardır, ekseriyetle onlara düşer. Gıybet eder insan, günaha girer; yalan söyler büyük günaha girer. Yalancı şahitlik eder, cemiyetin nizamını mahveder, alt üst eder. Karşısındakine küfreder, başını belâya sokar. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne kâfir olur diliyle, söyler mahvolur.

Kalp kırar veyahut vaad eder.

“—Tüh keşke vaad etmeseydim!”

Dilini tutsaydın da vaad etmeseydin. Vaad etti, sonra pişman oldu ama iş işten geçti. Yâni vaad etti bir kere.

“—Aah ah şu dilim kopsaydı da söylemeseydim.”
Ya! Önceden düşünseydin, işte bu başına gelmezdi. Onun için bir dile sahip olmak önemli...

Bir de belden aşağısını işaret etti Peygamber Efendimiz. O da insanların başını derde sokan âzânın en başında gelir, bir numaralı. Peygamber Efendimiz insanın şehvî hislerine işaret etmek istiyor, o işareti ona emâredir.

Bu insanların çoğunu günahlara batıran, yoldan çıkartan, saptıran işte o şehvî duygulardır; kızını da, erkeği de, kadını da, adamı da, yaşlıyı da, genci de... Yaşlı olunca da nefsi ölmüyor.

“—Gönül ihtiyarlamaz!” derdi Hocamız.

“—Evli barklı adamsın, utanmıyor musun sağa sola bakmaya!?” Bakar, bir de laf söyler:

“–Güzele bakmak sevaptır.”

Allah’ın hükmüne aykırı hüküm mü söyleyeceksin? Güzele bakmak günahdır. O mânada harama bakmak günahdır. Harama sevaptır dersen, küfre kadar gider.

Güzele bakmak nerede sevaptır?

Çamlıca tepesine çık, boğazın mavi sularına bak, Çamlıca’nın çamlarına bak, havanın nefasetini içine çek al;

“–Allah, yâ Rabbim! Ne güzel yerler yaratmışsın yâ Rabbi! Çok şükür! Bizim dedelerimizden Allah razı olsun... Allah Allah dediler buraları fethettiler, haydi ruhlarına Fâtiha okuyayım. “

Tamam, bak güzel şeylere bakıp, güzel şeyler düşününce tamam... Bu mânada güzele bakmak sevap! Sen elin karısına tepeden tırnağa bak veyahut elin adamına tepeden tırnağa bak, ondan sonra, “Güzele bakmak sevaptır!” de. Dinle alay mı ediyorsun?

Çeşitli felsefeler var:

“–Göze kapak varsa, yasak da mı var?”

Evet, o kapak yasak olduğu için konmuş oraya... Evet, zaman zaman kapatılsın diye Allah kapaklı yapmış bu gözü. Zaman gelecek kapatacaksın, bakmayacaksın. Bu şehevi duygular çok kuvvetli duygulardır, insanı mahveder, aklını başından alır insanın, deli divane eder, her türlü melaneti işlettirir. Allah bu duyguların şerrinden cümlemizi korusun...

“–Pekiyi, nasıl korunacağız?”

Bizim dinimiz tabiata uygun bir dindir, bizim dinimizde Peygamber Efendimiz evlenmeyi teşvik etmiş:

“—Evlenin, çoluk çocuk sahibi olun, ben sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim.” buyurmuş, kendisi de evlenmiş.

“—Peygamber evlenir mi?” Evlenir tabii, o bize nümune...

Allah-u Teâlâ Hazretleri kadını kadın, erkeği erkek abes yere mi yarattı? Elbette evlenme olacak, çoluk çocuk sahibi olacaklar. Normal bir şey. O zaman Peygamber de evlenecek elbette...

“—Evlenmeye gücüm yok.”

O zaman oruç tut! Oruç tutarsın, kendine hâkim olursun. Çünkü gelsin baklava tepsi, gitsin kebab, bilmem ne filan derken, karnını tıka basa doyurdun mu, midenden vücuduna enerji geldi mi, karnın iyice doldu mu, bu sefer nefsin zabt edemezsin. Gemi azıya alır at, artık koşturur durur. Yani dizgini çeksen bile, gemi azı dişine taktığı için, ağzı acımaz, artık onu durduramazsın.

En iyisi önceden engellemek. Oruç tutarsın, az yemek yersin, harama bakmazsın, yasak yerlere varmazsın. Dini kitapları çokça okursun, Allah’a çokça sığınırsın, işte o da öyle gider.

Bizim zamane insanlarımızın çoğunu o şehevî duygular mahvediyor. Bunları da müstehcen neşriyat harıl harıl körüklüyor. Boy boy çıplak resimler... Sonra başlıklarına baktığı zaman insanın başlığından utanacağı sözler... Aileye

nasıl girer o söz! Aman yâ Rabbi! Ne kadar müstehcen şeyler, ne kadar umumi ahlâkı tahrip edici dinamitler, atom bombaları...

İki kadın el ele tutuşmuş, fotoğrafını çekmiş; “Bunların arasındaki gizli ilişki nedir, bu muhabbet nedir?” diyor. Böyle bir gazete eve alınır mı, böyle bir gazete ele alınır mı? Ne teşvik ediyor, neler öğretiyor!

Allah şu müstehcen neşriyattan, umumi ahlâkı bozan bu fasit neşriyattan bu milleti kurtarsın... Âmin, ama biz de almayacağız. Yani ma’rifet iltifata tabidir, arz ve talep, arzu, iştiha çok olunca, onlar da yayın yapıyorlar.

Peygamber Efendimiz’in zamanında Medine’ye bir doktor gelmiş. Birkaç ay durmuş, tası tarağı toplamış gitmiş. Müslümanlar hiç müracaat etmemişler. Tedavi edecek bir kimse bulamayınca gitmiş.

Peygamber Efendimiz’in yanında, dua etse duası bereketiyle iyi oluyor, orada doktorluk söker mi? Bir şey olmayınca, hiç kimse müracaat etmeyince, doktor gitmiş oradan. Bir icrâ-i sanat edememiş. Yani bu milletin de hepsinde kusur var.

Sonra içkiyi satmak haram! Müstehcen neşriyat? O helâl mi? O da doğru değil. İçkiyi sen satıyorsun, bir kadeh içki içiyor, biraz sarhoş oluyor. Bunu alan da günaha giriyor, günaha girmesine vesile oluyorsun. Her yerden düşüneceğiz, her taraftan kötülüğü dinimiz nasıl engellemeyi düşünmüşse, biz de öyle düşüneceğiz.

e. Hac'da Kesilen Kurbanın Mükâfatı

Taberânî'den Hz. Ali Efendimiz'in rivayetiyle gelmiş bir hadîs-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁵

مَنْ ضَحَّى طَيِّبَةً بِهَا نَفْسُهُ، مُحْتَسِبًا لِأُضْحِيَّتِهِ،
كَانَتْ لَهُ حِجَابًا مِنَ النَّارِ

(طب. عن الحسن بن علي)

RE. 428/5 (*Men dahhâ tayyibeten bihâ nefsühû, muhtesiben li- udhiyyetihî, kânet lehû hicâben mine'n-nâr*)

(*Men dahhâ tayyibeten bihâ nefsühû*) “Her kim ki gönlünden isteyerek, gönlü hoş bir halde kurban keserse; (*muhtesiben li- udhiyyetihî*) kestiği kurbandan da Allah'tan ecir sevap bekleyerek, içinden de hoşnut, razı olarak ‘Allah’ın emrini tutuyorum.’ diyerek kurbanını keserse... (*Kânet lehû hicâben mine'n-nâr*) Bu kestiği kurban ona cehennemle arasında perde olur, mâni olur, cehenneme düşmesine engel olur, cehenneme düşmekten onu tutar.”

Onun için kurban kesiyoruz. Kurbanın çok fazileti var, sevabı var. Hacda da kesilir. Hacda da sevaplar çok çok katlanıyor, yani Mekke-i Mükەرreme'de yapılan ameller çok sevaplı...

Burada da bir şeye işaret edelim:

⁵ Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.III, s.84, no:2736; Hasan ibn-i Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.V, s.85, no:12154; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXI, s.30, no:22837.

Adam hacca niyet edecek. Üç çeşit hac vardır. *Hacc-ı ifrâd*, tek başına hac... *Hacc-ı temettû*, önce umre yapıp ihramdan çıkmak, ondan sonra vakti gelince tekrar haccetmek. Orada bir süre kaldıktan sonra, hac günleri gelince tekrar ihrama girip hac ve umreyi yapmak, ama araya fasıla koyarak yapmak... *Hacc-ı kırân*, umreyi yapıp ihramlı durmak, o ihramla bekleyip, sabredip haccı da çıkartmak, yani hac ve umreyi birlikte, bir çırpıda çıkartmak.

Bizim mezhebimize göre en sevaplısı hacc-ı kırândır. Çünkü meşakkati, külfeti çoktur, hata ettiği zaman cezası iki mislidir, onun için sevabı çoktur. Hem haccı hem umreyi bir ihramda çıkarttı diye. Bizim mezhebimize göre en sevaplı budur.

O zaman vazifeliler ne diyecek?

“—Ey hacı kardeşler! En sevaplısı budur, siz buraya sevap kazanmaya geldiniz ya, Allah’tan sevap kazanmaya, en sevaplısı budur.”

İkinci derecede olanı umre yapıp ihramdan çıkıp ondan sonra zamanı gelince haccetmektir, arada bir hafta on gün, neyse, böyle normal gezip haccetmektir, bu da sevaplıdır ama hacc-ı kırân kadar sevabı yoktur, derece bakımından onun bir altındadır. *Hacc-ı ifrâd*, umresiz bir hac olduğu için tek hac olduğundan onun sevabı en aşağı mertebededir demiş imamlarımız, değil mi? Mezhebimizin büyükleri, ulemamız böyle demiş. Bunu böyle söyleyecek.

Duyuyoruz, duyduk bazı hacılardan, diyorlarmış ki:

“—Hacc-ı kırânda ve hacc-ı temettüde şükrâne olarak kurban kesiliyor, yani ‘Yâ Rabbi! Bana hem haccı hem umreyi nasib eyledin!’ diye orada kurban kesiliyor. “Kurban kesme olmasın, aman hacc-ı ifrâda niyet edin, aman hacc-ı ifrâda niyet edin!” diye hacılara böyle tavsiye ediyorlarmış.

Yahu bırak, sevabı daha çok kazansın! En sevaplısı budur diye sevaplısını göster. Kurbandan kaçmak için hacc-ı ifrâda niyet güzel bir şey olmuyor.

Sonra hacc-ı ifrâda niyet eden insan, isterse yine kurban da keser, sevabı çok işte... “Kim Allah’tan sevabı bekleyerek gönül hoşluğuyla kurban keserse, bak cehennemden arasına perde engel oluyor da kurtulmasına sebep oluyor.” Bu din adamlarına çok büyük vazifeler düşüyor. Sözlerine de çok dikkat etmeleri gerekiyor. Öteki insanlar da niyetlerine çok dikkat etmeli!

f. Köleyi Haksız Yere Döğmenin Cezası

Bu hadîs-i şerif Hatib-i Bağdâdî ve İbnü’n-Neccâr tarafından yazılmış, İbn-i Abbas RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

مَنْ ضَرَبَ عَبْدَهُ مِنْ غَيْرِ حَدٍّ، حَتَّى يَسِيلَ دَمُهُ، فَ
كَفَّارَتُهُ عِتْقُهُ

(خط. وابن النجار عن ابن عباس)

⁶ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.162, no:4267; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XII, s.342, no:13294; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.67, no:6050; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.158, no:5782; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXI, s.136; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.84, no:25078; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XXI, s.32, no:22841.

RE. 428/6 (*Men darabe abdehû fî-gayri haddin, hattâ yesîle demuhû, fekeffâratühû ıtkuhû*)

“Her kim kölesini şer’î bir had, şer’î bir ceza gerektirmediği halde kızdığı için döver de kanını akıtırsa, yani kanı akıncaya kadar döverse...” Vurdu, patlattı yüzü yarıldı, burnu kanadı, kanı aktı, yani şiddetli dövdü.

“Her kim kölesini şer’î bir mesned olmadığı halde, hadd-i şer’î dolayısıyla olmadığı halde kanı akıncaya dek döverse; (*fekeffâratühû ıtkuhû*) bu kölenin bu haksız yere dövülmesinin günahının kefareti onun âzat edilmesidir, başka çare yoktur.” O kadar döver misin, haydi bakalım âzat et. Şimdi köle yok tabii, efendilik-kölelik yok.

Bu ikinci hadîs-i şerif de yine Taberânî’de yine aynı mevzuda. Onu da okuyuverelim:⁷

مَنْ ضَرَبَ مَمْلُوكَهُ ظُلْمًا، أُقِيدَ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(طب. عن عمار)

RE. 428/7 (*Men darabe memlûkehû zulmen, ukîde minhu yevme’l-kıyâmeti.*)

(*Men darabe memlûkehû zulmen*) “Her kim kölesini zalim olarak döverse... Zulmen, yani haksız yere döverse, bir sebep yokken döverse; (*ukîde minhu yevme’l-kıyâmeti*) kıyamet gününde o dövmesinden dolayı bağlanır, cezaya uğrar, kısas olunur.”

⁷ Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.IV, s.436, no:7232; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.369, no:25970; Ammâr ibn-i Yâsir RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.74, no:25021; Câmiü’l-Ehâdis, c.XXI, s.32, no:22843.

Bir ikinci rivayette (*uktısse*) “Kıyas olunur.” diye geçmiş. Sen misin köleni döven, köle de seni şimdi dönecek... Ondan dolayı dövülür.

Demek ki, şimdi kölelik yok ama bizim buradan alacağımız ibret şudur ki, köle senin malınsa da, elindeyse, elinin altındaysa da haksız yere dövdüğün zaman ahirette başın belâya girer. Köle yok ama evlatlarımız var, köle yok ama hanımımız var...

“—Hocam ben hanımımı pataklarım, çocukları da pataklarım!” Pataklarsan, bu köle hadîs-i şerifi hatırında olsun! Haksız yere köle dövüldüğü zaman ne geliyor insanın başına, onu düşünöver. Çünkü sen bugün onun büyüğün, döversin ama; yarın mahşer günü olunca, insanlar hesaba çağırıldığı zaman, orada onun eline fırsat geçer:

“—Yâ Rabbi! Bu beni haksız yere dövmüştü.” der.

Bu dünyada helalleş, bir daha öyle haksızlıklar yapmamaya çalış.

Çocuk namaz kılmadığı zaman dövülür. “Kıl!” denir, kılmadığı zaman usulüyle dövülür. Başına vurulmaz, münasip yerlerine vurulur, namaza alışsın diye biraz tehdit gösterilir.

Kadın da çok serkeşlik, haksızlık, asîlik ederse, onun da kitapta bir yeri vardır. Ama ben kazak bir erkeğim diye gücünü kuvvetini orada gösteren, çok haksız yere döven insanları duyuyoruz. Ona hiç hakkı yoktur.

Hem Müslüman hem de derviş; haksız yere dövüyor. Okarşısındaki de bir ana kuzusu,

evlâdı, pataklıyor, sokağa atıyor. O gitse, kötü bir yola sapsa daha mı iyi olur da sen onu sokağa atıyorsun?

Onun için bu dövme, haksızlık, vurma kırma işlerinde çok dikkat etmek lazım! Şu anda senin gücün yetiyor ama sonra karışmam.

g. Yetimi Bağına Basan Kimse

Bu hadîs-i şerifi Taberânî *Evsat*'ında Adiy ibn-i Hâtim'den rivayet etmiş, kaydetmiş, yetim hakkındadır.

Yetim ne demek? Babası olmayan, öksüz demek.

Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:⁸

مَنْ ضَمَّ يَتِيمًا لَهُ أَوْ لِغَيْرِهِ حَتَّى يُغْنِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ

(طس. عن عدی بن حاتم)

RE. 428/8 (*Men damme yetîmen lehû ev li-gayrihî, hattâ yuğniyehu'llàhu anhu, vecebet lehü'l-cenneh*)

(*Men damme yetîmen lehû ev li-gayrihî*) “Her kim kendisine ait bir yetimi veyahut başkasının yetimini bağına basarsa...”

Bağına basmak ne demek? Böyle kucaklamak demek.

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.290, no:5345; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.296, no:13521; Adiy ibn-i Hâtem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.169, no:6000; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.33, no:22845.

Kendisinin yetimi nasıl olacak? Meselâ, bazen insan dede oluyor, oğlu vefat ediyor, torunları kendisine kalıyor. O zaman o onun kendisinin yetimi olur veyahut yeğeni kalıyor, akrabası kalıyor filan o bakıyor.

Böyle akrabasından bir yetimi veyahut hiç akrabalık bağı olmadığı halde filanca kimse ölüverdi, geride yedi tane çocuk kaldı. Komşuların her birisi. “Tamam biz buna bakalım!” diye bir tanesini aldı. Böylece ailenin babası gitti ama, komşularının müslümanlığı dolayısıyla bu sarsıntı kolay atlatıldı, çocuklar açıkta kalmadı. “Kendisinin yetimine veyahut başkasının yetimine kim kucak açar, onu bağrına basarsa...”

Ne zamana kadar?

(*Hattâ yuğniyehu’llâhu anhu*) “O yetime bakan kimseden, o yetimi Allah müstağni kılıncaya kadar.”

Bir zaman gelecek tabii, o da büyüyecek;

“—Amcacığım Allah senden razı olsun küçükken beni okuttun, evlendirdin. El-hamdü lillâh şimdi iş güç sahibi oldum.” diyecek.

Onun bakmasına muhtaç durumda değil artık. O hâle gelinceye, yani muhtaç durumdan çıkıncaya, kendini kollayacak, yürütecek hâle gelinceye kadar kim bir yetime bakarsa; (*vecebet lehü’l-cenneh*) o yetime bakan kimseye cennet vacip olur.”

O zaman hemen çevreden, etraftan yetim gözleyelim, yakalayalım da cennet bize vacip olsun. Yani mecburi demek, başka çare yok illa cennete gidecek! “Cennet vacip olur.” diyor.

Başka bir hadîs-i şerif vardır, bunu duymuşsunuzdur:

“—Yetime bakan, onu tekeffül eden kimse ile ben cennette böyle olacağız.” buyurmuş, Peygamber Efendimiz.

İki parmağını şöyle yakınlaştırmış, işaret etmiş. Yani yan yana olacağız demek. Yetime bakmaktan dolayı, cennette Rasûlüllah’a komşu olmak var.

h. Cihadda Dikkat Edilecek Noktalar

Bu hadîs-i şerif Muâz ibn-i Enes RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:9

مَنْ ضَيَّقَ مَنْزِلًا، أَوْ قَطَعَ طَرِيقًا، أَوْ آذَى مُؤْمِنًا،
فَ لَا جِهَادَ لَهُ

(حم. د. عن معاذ بن أنس)

RE. 428/9 (*Men dayyeka menzilen, ev kataa tarîkan, ev ezâ mü'minen veyahut ev âzâ mü'minen felâ cihâde lehû*)

9 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.215, no:2260; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.440, no:15686; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.194, no:434; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.37, no:32; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.59, no:1483; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.152, no:18239; Muaz ibn-i Enes el-Cühenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.391, no:11072; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.34, no:22850.

Müslümanlar bir cihada gitmişler. Tabii ordu gelmiş bir yere, ordunun bazı askerleri evlere tazyike başlamış. Ondan sonra yolları kapatmışlar; güçlü, kuvvetli, silahlı ya. Onun üzerine, Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifi nida ettirmiş;

“—Her kim bir eve tazyikte bulunursa yahut yolu keserse...” Yol kesmek iki mânaya gelir; bir, yolun üstüne yerleşir oturur, gelen geçene mâni olur; iki, durur yolda, gelenin geçenin yakasına yapışır; “Çık bakalım, sököl paraları.” der. Yani ondan bir şey sızdırmak, para almak, o da yol kesmektir.

Öyle kimselere eski tabirler *kâtıu't-tarîk* derler, yol keseci demek. Bir yan kesici var mâlum, bir yol kesici var. Yan kesici jiletle cırt cebi yırtar, parayı çalar; yol kesici, harami, yolda silahla çıkar maskeli; “Ver paraları, ver malları!” Soyar soğana çevirir, ondan sonra kaçar. İşte bunlar fena...

Bir de Mehmed Zâhid Kotku Hocamız derdi ki:

“—Bir de ahiret yolunun yol kesicileri, haramileri var.”

O nasıl? O da kendisi mürşid olmadığı, salâhiyetli olmadığı, sahih eli olmadığı halde, ortaya çıkıp da mürşidlik taslayan kimsedir. O da ahiret yolunun haramisidir. Çünkü salâhiyetli değil. İnsanları kendisine bağıyor ve yoldan çıkartıyor.

Neyse. Peygamber Efendimiz; “Her kim evi tazyik ederse veyahut yol keserse...” diye nida ettirmiş.

Artık yol kesmenin iki mânâsı da olabilir, yani yolu işgal etmek, kapatmak mânâsında olabilir, gelen geçenden tazyik etmek mânâsında da olabilir.

(*Ev âzâ mü'minen*) “Veyahut bir mü'mini, bir mü'min kulu ezâlandırır, (*felâ cihâde lehû*) ona cihad yoktur.”

“—E cihad kâfire karşı olur, mü'min kulu ezâlandırmak nasıl?” Canım, belki orada iman etmiş olan vardır, yani o gittiğin yerde iman etmişlere, mü'minlere dokunmak olmaz. Veyahut da sen cihada beraber gittiğin arkadaşlar mü'min kimseler onlara eza, cefa eder. O da olabilir, ordu arkadaşlarına eza cefa etmekten dolayı söylenmiş olabilir. (*Felâ cihâde lehû*) “Onun hiçbir cihad sevabı yok!” diyor Peygamber Efendimiz.

İslâm'da cihadın örfü, âdeti, töresi vardır, öyle oyuncak değil. Peygamber Efendimiz gidecek orduları; “Haydi bakalım Allah'ın adıyla yola çıkın!” diye uğurlardı. “Çok yaşlı kimseye saldırmayın! Küçük çocukları, kadınları öldürmeyin! Haksızlık etmeyin.” diye söylerdi, tavsiye ederdi. Bizim dinimizin her şeyi ölçülü.

Savaşı neden yapıyor? Mecburiyet. Hücum etmiş, savaş etmeyelim mi? Müslümanları talan etmiş, cezasını vermeyelim mi? O zaman gerekir. Savaş olacak da savaşta bile, müslümanın savaşında bile bir asalet vardır. Orada müslümanlığın asaletini tarihi inceleyen görür. Biz geçtiğimiz ülkelerden üzüm kopardığımız zaman, üzüm

kütüğüne üzümün bedelini bağlamış bir kavmin torunlarıyız, haksızlık etmemişiz.

Sonra insan harp ediyor, harp ettiği zaman toplanan ganimeti kendisi cebine koyamaz. Bir yere yığılacak, ganimet gaziler arasında usulüyle bölüşürülecek. Taksimden bir şey saklarsa, taksimden evvel cebine atarsa cehennemden bir şey atmış olur cebine, velev bir ayakkabı bağcığı bile olsa...

İslâm böyledir. Hırsızlık, yağmacılık, usulsüzlük, idaresizlik, itaatsizlik yok. Onun için bizim ordularımız başarı sağladı bu vakte kadar. İslâm'ı gönüllerden bir çekiver bakalım, o zaman ne olur? Bizim şu anda şurada rahat yaşayışımızın sebebi ecdadımızdır, onların dürüstlüğüdür, onların cihad ruhudur, onların müslümanlığıdır. Biz onlara borçluyuz, bu borcu hiç unutmayacağız.

Şimdi rahata çıktık, köprünün bu tarafına geçtik. "Tamam bitti." dersek, vefasızlık olur. Allah bunu insanın burnundan fitil fitil getirir. Onlara vefa borcumuz var.

Şu Fatih Sultan Mehmed burayı aldı, o gaziler buraları aldılar, mezarları kıyıda köşede ziyan zebil... Olmaz! Onlar bizim velinimetimiz, yani kadir bilmemiz lazım. Onlar burayı almasaydı, biz burada olmazdık.

Şimdi Belgrat'ta mıyız, Sofya'da mıyız, Atina'da mıyız? Değiliz. Burası da giderdi, burası da elimizde olmayabilirdi. Bir ara Kırım, Kafkasya bizimdi, petrol mıntıklarınının hepsi bizimdi bir ara biliyor musunuz? Şimdi petrol sıkıntısı çekiyoruz. Bakü, Kafkasya petroleri, Irak petroleri bizimdi, Suudi Arabistan bizimdi.

İşte böyle muhabbetsizlikten, birbirimizi bilmemekten, çelmelemekten, düşmanı takip etmemekten, düşmana karşı müşterek çalışmamaktan; bazılarının hıyanetinden, bazılarının gafletinden, cehaletinden bunlar gitti. Yine devam et gaflete, yine devam et dinden imandan uzak yaşamaya, Allah korusun bu da gider. Bizi ayakta tutan dinimiz, imanımızdır; onlar gitti mi hiçbir şey kalmaz.

“—Efendim Müslümanlık da bazılarına ağır geliyor.

Kadınlara örtünmek ağır geliyor. Hanımzâdelere, sultan efendilere örtünmek ağır geliyor. Beylere namaz kılmak zor geliyor, pantolonunun ütüsü bozulmuş. Kimisine oruç tutmak zor geliyor, herkes bir telden çalışıyor.

Şu anda rahat ya, şu anda sanki Allah’a ihtiyaçları yok! Haşa, sümme haşa, öyle şey olur mu? Ama başı bir sıkışacak, o zaman yalvaracak. O zaman da genişlik zamanında Allah’a mutî olmayan, dua etmeyen, bağlanmayan kimsenin, darlık zamanında duasına icabet yoktur. Sen şimdi başın sıkıştı geliyorsun istemeye tabii; tabii geleceksin ama geçmiş ola...

İşte şimdi bu hazır, şimdi en iyi Müslümanlık yapma zamanı! Şimdi en iyi Müslümanlığı yapacağız. Yemeğimiz, sıhhatimiz var, memleketimiz güzel, hürriyetimiz var, el-hamdü lillâh şu var bu var, haydi bakalım göreyim seni!

Dedelerimiz harplerden darplardan neler çekti, süngülerin ucunda kaç tane çocuk can verdi! Memleketimizin dışında Bulgaristan’da,

Yunanistan'da, Rusya'da bilmem nerede neler oluyor. Onun için bu nimetin kadrini bilip dua ederek, şükrederek öyle yaşamamız lazım.

Kadrini bilmezsen? Kadrini bilmezsen zarar edersin.

Allah-u Teâlâ Hazretleri âlemlerden müstağnîdir. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bizim ibadetlerimize de ihtiyacı yok. Muhtaç olan, borçlu olan medyun u şükrân olan biziz. Bu nimetlere, verdiği nimetlere adamsak, nankör değilsek şükretmemiz lâzım.

Düşünün, 40 yıl bir adamı beslemiştiniz, size hıyanet etmiş!

“—Vay nankör vay! Yahu ben sana baktım, besledim, büyüttüm!” deriz.

E Allah-u Teâlâ Hazretleri yıllardır bakıyor, besliyor, büyütüyor, yaşatıyor, öldürüyor bizi! Ona karşı bir teşekkür duygusunu taşımaz mı insan? Hiç teşekkür değmez mi şu hayatın şu nimetleri, şu izzetleri, şu lezzetleri? Ne kadar şaşkın insanlar!

i. Elli Defa Tavaf Etmenin Mükâfatı

Bir hadîs-i şerif daha, bu da hacla ilgili. İbn-i Abbas RA rivayet etmiş, Tirmizî'de sahih hadîs diye de zikri kaydedilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.403, no:794; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.49, no:11999; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.35, no:22852.

مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ خَمْسِينَ مَرَّةً، خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ
كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

(ت. غريب عن ابن عباس و صحح وقفه)

RE. 428/10 (*Men tåfe bi'l-beyti hamsîne merraten, harace min zunûbihî keyevmi veledethü ümmühû*)

(*Men tåfe bi'l-beyti hamsîne merraten*) “Her kim Beytullah’ı 50 kere tavaf ederse, (*harace min zunûbihî keyevmi veledethü ümmühû*) günahlarından anasından doğduğu gün gibi sıyrılır çıkar.”

Biliyorsunuz *Beyt*, *el-Beyt* Kâbe’nin adıdır. Kâbe’ye *el-Beyt* dedenir Kur’ân-ı Kerîm’de, Kâbe diye de geçmiş, böyle de geçmiş.

جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ

(المائدة: ٩٧)

(*Ceale’llàhu’l-ka’bete’l-beyte’l-harâme kıyâmen li’n-nâsi*) [Allah, Kâbe’yi, o saygıya lâyık evi, insanların belini doğrultmaya sebep kıldı.] (Mâide, 5/97) diye ikisi bir âyet-i kerîmede de var, sadece *Beyt* diye de geçmiş, yani bizim *Beytullah* dediğimiz.

O nedir? Şu kara örtüyle işlemeli âyetlerle örtülmüş olan o altın kapılı o mübarek bina, *Beytullah* orası. Onun etrafındaki o geniş avlusuyla beraber *Harem-i Şerif*, *Mescid-i Haram*.

O *Beytullah* tavaf edilir. O tavafın çok derin mânâları, çok ince ruhanî esrarı var. O *Beytullah*, Hz. Adem Atamız'ın ilk geldiği, çadır kurduğu yerdir. Orası peygamberler yatağıdır. İnsan orada tavaf ederken gökteki meleklerle benzer, *Beyt-i Ma'mur*'u tavaf eden melekler gibi olur insan.

Orada *Hacerü'l-Esved* tarafından başlanır, şöyle dönülür yani sağdan yukarıya sola, sağdan yukarıya sola doğru şöyle, dönüş şekli öyledir. *Hacerü'l-Esved* köşesinden başlanır, kuzeye Makâm-ı İbrahim tarafına doğru, Kâbe'nin kapısının olduğu tarafa doğru çıkılır, oradan şöyle yarım daire şeklinde bir duvar vardır ona *Hatîm* veya Hicr-i İsmail derler, onun dışından dönülür. Ondan sonra Rük-n-i Şâmî'den tekrar aşağıya doğru, güneye doğru dönülür, oradan *Hacerü'l-Esved* köşesine tekrar gelinir.

Bir geliş bir *şavt* derler. Yedi tane *şavt* olursa, ona bir *tavaf* derler. Yedi defa *şavt* edilerek, bir tavaf yapılmış olur.

“—Her kim *Beytullah*'ı 50 defa tavaf ederse, o zaman anasından doğduğu gün gibi günahlardan pâk olur.”

Tabii kolay değil! Hem kalabalıktan kolay değil, hem de adet olarak 50 rakamını tutturmak, $50 \times 7 = 350$ defa dönmek kolay değil... Zaman zaman gelerek giderek, devam ederek buna gayret etmek lâzım! 50 defa tavaf yapanın bütün günahları çıkar, sıyrılır gider.

j. Tavaf Etmenin Mükâfatı

Diğer bir hadîs-i şerif de yine tavafla ilgili. Deylemî tarafından rivayet edilmiş, râvisi Câbir b. Abdullah RA. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا، وَصَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ
رَكَعَتَيْنِ، وَشَرِبَ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ، غُفِرَ لَهُ
ذُنُوبُهُ كُلُّهَا، بِالْغَةِ مَا بَلَغَتْ

(الديلمى، وابن النجار عن جابر)

RE. 428/11 (*Men tâfe bi'l-beyti seb'an, ve sallâ halfe'l-makâmi rek'ateyni, ve şeribe min mâ'i zemzeme; gafera'llâhu'z-zunûbehû küllehâ bâliğaten mâ belağat*)

(*Men tâfe bi'l-beyti seb'an*) “Her kim Beytullah'ı yedi defa tavaf ederse, (*ve sallâ halfe'l-makâmi rek'ateyni*) sonra Makâm-ı İbrahim'in arka tarafında iki rekât namaz kılsa, (*ve şeribe min mâ'i zemzeme*) sonra gidip zemzem suyundan içerse; (*gafera'llâhu'z-zunûbehû küllehâ bâliğaten mâ belağat*) Allah-u Teâlâ Hazretleri onun günahlarının hepsini bağışlar ne miktara bâliğ olursa olsun, ne kadar çok olursa olsun...”

¹¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.52, no:12013; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.35, no:22854.

Üçüncü hadîs-i şerif de yine tavafla ilgili. İbn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerifte de buyurmuş ki:¹²

مَنْ طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ أُسْبُوعًا يُحْصِيهِ، كُتِبَ لَهُ
بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ، وَكُفِّرَتْ عَنْهُ سَيِّئَةٌ، وَرُفِعَتْ
لَهُ دَرَجَةٌ، وَكَانَ لَهُ عَدْلٌ عِتْقِ رَقَبَةٍ

(حم. ط. طب. ق. هب. عن ابن عمر)

RE. 428/12 (*Men tafe bi'l-beyti usbûan yuhsîhi, kütibe lehû bi- külli hatvetin hasenetün, ve küffirat anhu seyyietün, ve rufiat lehû derecetün, ve kâne lehû adle itkı rakabetin*)

(*Men tafe bi-hâze'l-beyti*) “Her kim ki şu Beytullah’ı tavaf ederse... (*Üsbûan*) Yedi defa...” *Üsbû*’ hem yedi günden ibaret olduğu için hafta mânâsına gelir, hem de yedi defa demek oluyor.

Araplar haftaya da *usbû*’ demişler. Neden? Yedi gün olduğundan. Buradaki *usbû*’ sözü yedi defa demektir.

“Kim Beytullah’ı yedi defa tavaf ederse...” Ama nasıl? (*Yuhsîhi*) “Tavafa riayet ederek, hatırını kollayarak. Tavafın âdabını kollayarak.”

¹² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.95, no:5701; Taberânî, *Mu’cemü’l- Kebîr*, c.XII, s.390, no:13440; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.52, no:12014; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXI, s.37, no:22860.

Tavaf namaz gibidir. Namaz gibidir ama gel gör ki insanlar birbirleriyle itişir, kakışır, söylenir, münakaşa eder. Cahil oldu mu insan ne huzur bilir ne huzûr-u Rabbi'l-âleminde olduğunu düşünür, ne ibadette olduğunu düşünür. İtişir kakışırlar, çatışırlar, çekişirler kavga ederler.

Olmadı, burada ne şartı var? (*Yuhsîhi*) “Âdabına riayet ederek, âdabını kollayıp koruyarak yedi defa kim tavaf ederse...”

Sonra ne olur? (*Kütibe lehû bi-küllî hatvetin haseneten*) “Her adımını için bir hasene sevap verilir, (*ve küffirat anhu seyyieten*) bir günahı affolunur, (*ve rufiat lehû dereceten*) ve bir derecesi yükseltilir.” Her adımına...

İnsan orada tavafa başladı mı dua ede ede, vakar ile kimseyi incitmeden şöyle vakur vakur dönecek. Dıştan dönüverecek, kalabalıksa, biraz daha dıştan tavaf yapacak. Demek ki itmeden, kakmadan tavaf yapacak.

Sonra, (*Ve kâne lehû adle itkı rakabetin*) “Böyle bir tavafı, sanki bir köle azad etmek gibi o kula sevap kazandırır.”

İşte bu gibi büyük ecirlerden, mükâfatlardan dolayı bu hac vazifesi boynuna borç olanlar bunu kaçırmayın, dikkat etsin, haccını yapsın. Haccını yapmış olanlar tekrar tekrar haccetsin çünkü sevap var.

“—Efendim, hacca gitmesem de çeşme yaptırsam?”

Sen niye Allah'ın güzel ibadetlerini birbirine tokuşturuyorsun? Hacca gitmek bir güzel iş, eşme yapmak da bir güzel iştir. Hacca git, gelince de eşme yap!

Onu ona ne diye duişman, hasım ediyorsun da, "Yok hacca gitmeyeyim de şunu şöyle yapayım, bunu böyle yapayım." Diyorsun?

Öyle şey yok, bu sevapları umuyorsan gidersin.

"—Efendi, pis Arap'a para mı yedireceğim. "

Kimin pis olduğunu Allah bilir bir kere de... Sen oraya Beytullah'ı ziyarete, Allah'ın ibadetini yapmaya gidiyorsun! Gözün onları görmeyecek. Herkes kendi iç yapısına göre görür; kimisi gider güller sümbüller görür, kimisi pislikler görür gelir. Herkes kendi kafa yapısına göre görür. Sen orada edepli edepli ibadetini yap, neler görürsün, ne nimetlere erersin.

Bir tanesi güzel bir hac etmiş galiba, rüyada Rasûlüllah Efendimiz'i görmüş. Demiş ki Rasûlüllah Efendimiz:

"—Evlâdım, kâğıt kalem getir de senin şu haccını kâğıda yazıvereyim!"

Böyle yapmalı yaptığı zaman insan... Orası kavga gürültü yeri değil ki, sen git sevap kazan! Rasûlüllah'ın iltifatına ermeye bak!

k. Helâl Kazanç İçin alışmak

Ebû Hüreyre RA'dan bir hadîs-i şerif. Bununla hadîs-i şeriflerimizi, okuyacaklarımızı tamamlıyoruz. Kazançla, çalışmakla ilgili bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹³

وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا اسْتِعْفَافًا عَنِ الْمَسْأَلَةِ،
وَسَعِيًّا عَلَى أَهْلِهِ، وَتَعَطُّفًا عَلَى جَارِهِ، بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ
مَ الْقِيَامَةِ، وَوَجْهُهُ مِثْلُ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؛
وَمَنْ طَلَبَهَا حَرَامًا مُكَاثِرًا بِهَا مُفَاخِرًا، لَقِيَ اللَّهَ
عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ

(حل. عن أبي هريرة)

RE. 428/13 (*Men talebe'd-dünyâ halâlen isti'fâfen ani'l-mes'eleti, ve sâ'yen alâ ehlihî, ve taattufen alâ cârihî, be'asehu'llâhu teâlâ yevme'l-kiyâmeti, ve vechühû mislu'l-kameri leylete'l-bedri; ve men talebehâ harâmen mukâsiren bi-hâ mufâhiren, lakiye'llâhe azze ve celle ve hüve aleyhi gadbânü*)

(*Men talebe'd-dünyâ*) “Her kim ki dünyalık talep ederse...” Yani geçim, para pul, kazanç. Şu ölümlü dünyada ne yapalım dünyalık bir şeyler kazanmak gerekiyor ya, dünya dediği o. “Her kim ki dünyalık talep ederse, (*halâlen*) helâlinden...”

¹³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.298, no:10375; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.353, no:352; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.330, no:3465; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.418, no:1433; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.17, no:22625; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.110; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.12, no:9247; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.39, no:22866.

“Haram yok, helâlinden alınının teriyle veyahut ticaretle helâl kazanç peşine düşerse; (*isti’fâfen ani’l-mes’eleti*) kimseye muhtaç düşüp el açmamak için...” Çalışmasa muhtaç olacak, başkasının yardımına muhtaç olacak, “Kimseye muhtaç olmayayım, dilenmek iyi bir şey değil, iffetli onurlu müslüman olayım.” diye düşünerek çalışırsa, ikinci şartı bu.

Üçüncüsü, (*ve sâ’yen alâ ehlihî*) “Ailesine, aile efradına da iyi bakmak gayretiyle...” Çünkü onlar da sana bağlı, sen onların babası, hanımın kocası, çocuklar da senin, onları ele güne muhtaç etmemen lazım. “Ailem muhtaç olmasın, kimseye el açma durumuna düşmeyeyim.” diye helâlinden çalışmaya kim dünyalık kazanmaya girişirse...

(*Ve teattufen alâ cârihî*) Bir şart daha var: “Konu komşusuna da ikramda bulunmak düşüncesiyle...”

“—Ben kazanayım da komşularıma da ikram ederim tabii, onlara da tabakla hediye gönderirim!” diyerek komşusuna da iyiliği, ikramı düşünerek kim böyle çalışmaya kalkarsa, dünyalık kazanmaya kalkışırsa, girişirse...

(*Beasehu’llâhu teâlâ yevme’l-kıyâmeti*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri onu kıyamet gününde ba’s eder, kaldırır; (*ve vechühû mislü’l-kameri leylete’l-bedri*) yüzü mehtaplı gecede ayın olduğu gibi pırıl pırıl parlak bir şekilde kaldırır.” Yani yüzü nuranî bir kimse olarak kalkar. Neden?

“—Dilenmek zorunda kalmayayım, helal kazanç olsun harama, hırsızlık ve saire durumuna düşmeyeyim, çoluk çocuğum rahat etsin, konu komşuma da ikram edeyim.” diye iyi bir şeyler düşündü onun için.

Allah onun yüzünü kıyamet gününde pırıl pırıl ayın on dördü gibi parlar bir vaziyette kaldırır.

Ama bunun aksine: (*Ve men talebehâ harâmen*) “Her kim ki dünyalığı haramdan kazanırsa...” Hırsızlık, dolandırıcılık, aldatmaca ve saire haramla, neyse... (*Mükâsiren bihâ*) “Malım daha çok olsun diye.”

“—Kerata, şu kadar paran var, şu kadar apartmanın var buharama neye saparsın?”

“—Daha çok olsun diye, çok olmasını heves ederek.” (*Mufâhiren*) “Bir de ‘Zenginim ben!’ diye övünecek.” Övünmek maksadıyla, malı artırmak niyetiyle kim haramdan dünyalığını elde etmeye kalkışırsa...

(*Lakiya’llâhe azze ve celle*) “Aziz ve celil olan Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin huzuruna çıkacak ya âhirette... Çıkar ama, (*ve hüve aleyhi gadbânü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri ona gazaplı bir halde çıkar.” Sevdiği bir durumda çıkmaz, Allah ona gazap ediyor durumda varır Allah’ın karşısına... O gazaplı durumda vardığı için de işiteceklerini, başına gelecekleri düşünsün.

Bu hadîs-i şerif de güzel, bu hadîs-i şerifin de kulağımıza girmesi iyi oldu. Demek ki, Müslümanlık dünyalığı reddetmiyormuş, hani çalışmayı reddetmiyormuş. Bilakis dilenmemek için, çoluk çocuğu rahat etsin diye, konu komşuya hayır yapayım diye, dinimiz helâlinden çalışmayı teşvik ediyor. Gördünüz işte hadîs-i şerifte! Herkese söyleyin ki Müslümanlığa iftira ediyorlar, yanlış tanıtmaya çalışıyorlar.

“—Müslümanlık miskinlik, tembellik dinidir, bir lokma bir hırkadır!”

Sen hadîs bilmiyorsun ki, sen Müslümanlık hakkında dinden haberin yok ki, ne konuşuyorsun?

Onlara söyleyin ki, işte dinimiz her şeyi böyle yapıyor. Demek ki insan da sabahleyin işine giderken ne diyecek?

“—Yâ Rabbi! Bana helâl kazanç nasip et... Ki bu helâl kazançla dilenmekten, başkasına muhtaç olmaktan kendimi koruyayım; çoluk çocuğuma helâl rızık getireyim, onları rahat ettireyim; konu komşuma da faydam olur iyi kazancımla... Yâ Rabbi! Sen bana helâl kazanç nasip et...” desin bu hadîs-i şerife göre, öyle çıksın!

O zaman her işi ibadet olur. Yani iyi niyetli olduğu için ticareti de ibadet olur, kıyamet gününde de dolunay gibi, mehtap gibi yüzü pırıl pırıl nurlu, öyle gelir huzûr-u Rabbi'l-izzete...

Ötekisi, öteki nasıl gelir?

Haramdan kazanan, çok mal elde edeyim diye hırsla çalışan ve övünmek için çalışan, o da Allah kendisine gazap etmiş bir halde huzûr-u Rabbi'l-izzete varır. O gazabın arkasından başına neler geleceğini insan şöyle düşünüyor tabii.

Allah bizi kendisinin azabından, ikâbından, gazabından, sahatından uzak eylesin... Sevdiği razı olduğu kul eylesin... Dünyada, âhirette mes'ud ve bahtiyar eylesin...

Helal kazançlar, bol kazançlar versin cümledenize... O bol kazançlarınızla hayrât u hasenât yapmayı nasib etsin... Ölmeden, iş işten geçmeden, iş mirasçuya kalmadan hayrât u hasenâtınızı da yapın da, arkanızdan defterinize sevaplar yağsın gelsin...

Fâtiha-ı şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

07. 04. 1985 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

